

Af Kim Fleischer Michaelsen

Professor i børneernæring, Institut for Human Ernæring og medlem af Ammekomiteen.

Sundhedsstyrelsen og sundhedspersonalet anbefaler at mødre ammer deres børn og at man oplyser om amningens fordele. Der er god videnskabelig dokumentation for at amning har positive effekter for barnets udvikling, trivsel og risiko for sygdomme ([Læs mere her](#)). For det enkelte barn er der ikke tale om store fordele og det er bestemt ikke risikabelt eller farligt ikke at blive ammet. Men de positive effekter er værd at tage med.

Det er bestemt ikke Sundhedsstyrelsens og sundhedspersonalets mål at presse mødre til at amme. Det er mødrenes eget valg, og det er sundhedspersonalets opgave at støtte moderen i hendes valg. Det er derfor meget beklageligt, hvis nogle mødre føler at de bliver presset og dårligt behandlet i sundhedssystemet, hvis de beslutter sig for ikke at amme.

Sundhedspersonalet skal finde balancen, mellem på den ene side at hjælpe og støtte mødre, der har svært ved at amme, og så på det rigtige tidspunkt støtte moderen i en beslutning om at holde op, hvis det bliver for vanskeligt for moderen. Det er vigtigt for barnet at moderen har det godt og trives. At forsætte med en amning der fungerer dårligt kan sagtens tænkes at have negative effekter for barnet, der er lige så store som de fordele der er beskrevet for det ammede barn.

Det kan være risikabelt at insistere på at amme hvis amningen ikke fungerer, udover de psykologiske aspekter ved at mor og barn ikke har det godt med at amme. Der har været adskillige rapporter i den internationale litteratur om børn der er indlagt 7-10 dage efter fødslen pga dehydrering (udtørring), fordi de har fået for lidt væske. I værste fald kan det medføre kramper. Der har også været enkelte rapporter om sådanne tilfælde fra danske hospitaler.

Blandt de vigtigste fordele ved amning er en lidt mindre hyppighed af visse infektionssygdomme, specielt diarre og mellemørebetændelse. Desuden er der god dokumentation for at børn der ammes, senere i livet har en intelligens kvotient, der er lidt højere end børn der har fået modermælkserstatning. Forskellen drejer sig kun om et par point på en skala hvor gennemsnittet er omkring 100, hvilket hos det enkelte barn ikke er af stor betydning. Man mener at forskellen skyldes nogle specielle fedtsyrer, der findes i en speciel sammensætning i modermælk. I de modermælkserstatninger, der findes i dag er sammensætningen af disse fedtsyrer optimeret, så det er sandsynligt at forskellen i intelligens i dag er mindre end tidligere.

Det er svært at konkludere entydigt fra de undersøgelser, der sammenligner udvikling og forekomsten af sygdomme hos børn der er ammede og børn der får modermælkserstatning. Det bedste videnskabelige bevis for en effekt får man hvis man laver lodtrækningsstudier, hvilket i dette tilfælde ville sige at man ved fødslen trækker lod om et barn skal ammes eller ikke ammes.

Lodtrækningsstudier kræver man, hvis man skal afprøve lægemidler, men det er selvfølgelig helt uacceptabelt og uetisk når det drejer sig om amning. Hvis man lavede lodtrækningsstudier kunne man sikre sig, at de forskelle man finder mellem ammede børn og børn der får modermælkserstatning, ikke skyldes andre forhold som påvirker udviklingen og risikoen for at udvikle forskellige sygdomme, hvilket kan være svært med de eksisterende studier, der sammenligner ammede og ikke ammede børn. F.eks. er der flere studier der har vist, at det er sværere for overvægtige mødre at amme. De studier der viser at amning beskytter mod overvægt kunne derfor være forklaret ved at de overvægtige mødre pga. arvelighed har en større tendens til at få overvægtige børn. Det er ligeledes vigtigt at kontrollere for familiens uddannelse og sociale status i sådanne analyser.

Med i beskrivelsen af amningens effekter hører også de mulige negative effekter. Modermælk indeholder højere niveauer af miljøgifte end modermælkserstatning. Årsagen er en opkoncentrering gennem føde kæden, fordi moderen bl.a. spiser fisk, der kan have et højt niveau af miljøgifte. Med de niveauer af miljøgifte der findes i danske mødres mælk er der ikke beskrevet sikre negative effekter der er større end de fordele der er ved at amme.